

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО**

**другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка
протокол № 10
від « 28 » квітня 2025 року
Голова вченої ради,
ректор Юрій ЛЯННОЙ

Суми 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

**освітньо-професійної програми
Образотворче мистецтво
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол №8 від «25» березня 2025 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Наталя КОХАН

Ухвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту культури і мистецтв

Протокол № 9 від «17» квітня 2025 р.

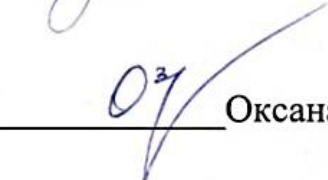
Голова навчально-методичної комісії
ННІ культури і мистецтв

 Олександр РУДЕНКО

Перший проректор

 Ганна ЗАІКІНА

Начальник Центру
забезпечення якості вищої освіти

 Оксана ОДІНЦОВА

І. ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво розроблена кафедрою образотворчого мистецтва та дизайну Навчально-наукового інституту культури і мистецтв СумДПУ імені А.С. Макаренка відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво та реставрація, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2019 р. № 726 та враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 зі змінами від 25 червня 2020 р., № 519; Постанови Кабінету Міністрів України №1021 від 30.08.2024 р. «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», наказ Міністерства освіти і науки України №1625 від 19.11.2024 р.

Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти розроблена робочою групою у складі:

Брижаченко Наталя Сергіївна – кандидат мистецтвознавства, ст. викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну, гарант програми;

Кохан Наталя Михайлівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну;

Никифоров Андрій Михайлович – доктор педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну;

Жулінський Микола Васильович – заслужений діяч мистецтв України, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Гулей Ольга Володимирівна – доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну СумДПУ імені А.С. Макаренка, заслужений майстер народної творчості України;

Степанченко Ліля Анатоліївна – магістрантка спеціальності 023 Образотворче мистецтво та реставрація Навчально-наукового інституту культури і мистецтв СумДПУ імені А. С. Макаренка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Босий Іван Михайлович – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри дизайну середовища Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Остапенко Павло Вікторович – директор Сумської дитячої художньої школи ім. М.Г. Лисенка.

Серих Лариса Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики змісту освіти Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Профіль освітньої програми
Образотворче мистецтво
другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Навчально-науковий інститут культури і мистецтв; кафедра образотворчого мистецтва та дизайну.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр Магістр образотворчого мистецтва.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В4 Образотворче мистецтво та реставрація галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра – одиничний, Обсяг освітньо-професійної програми 90 кредитів ЄКТС. Термін навчання 1 рік і 4 місяці.
Наявність акредитації	Рішення акредитаційної комісії від 27 грудня 2018 року, протокол №133 (Наказ МОН від 08.01.2019 р. №13) сертифікат Серія УД № 19007616.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	ОС бакалавр, ОКР спеціаліст. Умови вступу визначені «Правилами прийому на навчання в СумДПУ імені А.С. Макаренка».
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	31 вересня 2025 року
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2025
2. Мета освітньої програми	
Формування у майбутніх фахівців здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички і спроможності з автономною діяльністю та відповідальністю під час вирішення завдань та проблемних питань у галузі образотворчого та декоративного мистецтва, що характеризуються комплексністю умов, для забезпечення формування компетентностей, необхідних для здійснення ефективної професійної діяльності та самоосвіти протягом життя.	

3. Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	<i>Об'єкт:</i> цілісний продукт предметно-просторового та візуального середовища. <i>Теоретичний зміст предметної галузі:</i> поняття, концепції, принципи та їх використання для забезпечення якості створення мистецьких об'єктів та розширення візуально-інформаційного простору мистецьких практик. <i>Методи, методики та технології:</i> теорія і методологія проведення наукових досліджень у сфері образотворчого мистецтва та декоративного мистецтва; семіотичний, синхронний та діахронний аналіз, інноваційні методики у мистецькій сфері, методика викладання фахових дисциплін. <i>Інструменти та обладнання:</i> пов'язані з процесом створення творів мистецтва різних видів та жанрів; інформаційні та комунікаційні технології. Загальний обсяг підготовки фахівців становить 90 кредитів ЄКТС, з них циклу загальної підготовки – 12 кредитів (13,3 %), циклу професійної підготовки – 46 кредитів (51,1%), дисципліни вільного вибору студента - 23 кредити (25,6%), на практичну підготовку відводиться 9 кредитів (10 %).
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма орієнтована на теоретичну та практичну підготовку фахівців у галузі образотворчого мистецтва, які володіють комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних для здійснення професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, критичного розуміння досягнень у сучасному мистецтві, які дозволяють створювати власну концепцію у творчій та науково-дослідницькій діяльності. Програма передбачає підготовку фахівців до впровадження нових мистецьких та інформаційних технологій у професійній діяльності.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Вища освіта в галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки. Ступенева освітня програма за спеціальністю В2 Образотворче мистецтво та реставрація, а також спеціальної підготовки фокусується на більш глибокому розумінні предметної області- образотворчого мистецтва. У програмі реалізується інтеграція теоретичної фахової підготовки з аналізом інноваційних підходів та інноваційних технологій у сучасному мистецтві; методики навчання фахових дисциплін, з практичною діяльністю (виробнича переддипломна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи). Ключові слова: <i>освіта, образотворче мистецтво, художня творчість.</i>
Особливості освітньо-професійної програми	Програма спрямована на дослідження теорій, художніх методів світового, українського образотворчого мистецтва та його трансформаційних процесів у контексті сучасності. У програмі закладено вміння розробляти та реалізовувати мистецькі проєкти високого художнього рівня відповідно до тенденцій в сучасному візуальному мистецтві з урахуванням вимог і умов споживача.

	Програма передбачає проведення переддипломної виробничої практики за профілем майбутньої професії. Представлені вибіркові дисципліни дозволяють сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Програма є унікальною для Сумської області щодо формування у майбутніх фахівців – магістрів образотворчого мистецтва здатності провадити наукову та інноваційну діяльність.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Особа, яка здобула ступінь магістра може займати первинні посади відповідно до професійних назв робіт згідно з Національним класифікатором професій ДК003:2010 (зі змінами – затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року №259): 2452 Професіонали в галузі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва; 2452.1 Мистецтвознавці (образотворче та декоративно-прикладне мистецтво); 2452.2 Художник; 2452.2 Художник народних художніх промислів. Сфера працевлаштування – підприємства, організації або студії з наданням творчим послуг у галузі образотворчого мистецтва, мистецькі студії, та державні та приватні мистецькі організації; робочі місця на виробництві в урбаністичній діяльності, в музеях, галереях, театрах, державних, приватних, кооперативних та інших установах або індивідуальна практика. Специфіка кваліфікації передбачає, що випускник кафедри може працювати фрілансером.
Подальше навчання	Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах студенто-центрованого особистісно орієнтованого навчання, на основі компетентнісного, системного, партисипативного, інтегративного підходів. Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські, лабораторні), позааудиторні (індивідуальні, консультації, диспути, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, переддипломна практика, написання кваліфікаційної роботи), самостійна робота. Обов'язковою є підготовка презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів, формування навичок групової роботи. Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні, практичні методи навчання (лабораторні, практичні та дослідні роботи), практика.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.

	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування вимог освітньої програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль; усні та письмові екзамени, практика, проектна робота, підсумкова атестація у вигляді захисту кваліфікаційної роботи.
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або дійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 4. Здатність працювати в міжнародному контексті. 5. Здатність розробляти та керувати проектами. 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу. 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства. 3. Здатність використовувати знання та практичні навички з цифрових технологій з метою формування, демонстрації та розповсюдження мистецьких творів. 4. Здатність до інноваційних приймів та методів формування синтетичних форми мистецтва. 5. Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого та/або декоративного мистецтва. 6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості. 7. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності. 8. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих досліджень. 9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
7. Програмні результати навчання	

Програмні результати навчання (ПРН)	1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва. 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення. 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах. 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства. 5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого мистецтва. 6. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітніх процесах. 7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень. 8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи. 9. Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності. 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва. 11. Володіти знаннями до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації феноменів культурно-мистецьких процесів. 12. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі. 13. Вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому і професійному середовищі. 14. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези. 15. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку. 16. Адаптувати індивідуальну образотворчу діяльність до вимог і умов споживача.
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	

Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Освітньо-професійну програму Образотворче мистецтво забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, стаж роботи, і відповідають чинним ліцензійним умовам. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Для забезпечення якості вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка має різноманітні ресурси: навчальні корпуси, бібліотека, інституційний репозитарій, доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science, вільний доступ до інтернету. Лекційні аудиторії обладнані мультимедійними дошками. Аудиторії з фахових дисциплін мають спеціальне обладнання, наявний гіпсомодельний, натюрмортний, спеціальний книжковий фонди кафедри образотворчого мистецтва, комп'ютерний клас. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, актовий зал, спорткомплекс, стадіон, медпункт, психологічна служба), що відповідає ліцензійним вимогам.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Освітній процес забезпечено: навчальним планом, робочими програми усіх навчальних дисциплін, програмою виробничої переддипломної практики, посібниками, довідниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів освіти. Офіційний веб-сайт університету (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти тощо. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та електронних інформаційних ресурсів ОПП. Діє мережа точок Wi-Fi; система електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу. Наукова бібліотека (https://library.sspu.edu.ua) акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання з образотворчого мистецтва та методики навчання, що необхідні для аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти. Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки результатів, отриманих здобувачами освіти. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій (https://repository.sspu.sumy.ua), надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, повнотекстової колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури».
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка магістрів здійснюється за кредитно-трансферною системою. Право на участь здобувачів вищої освіти у програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу

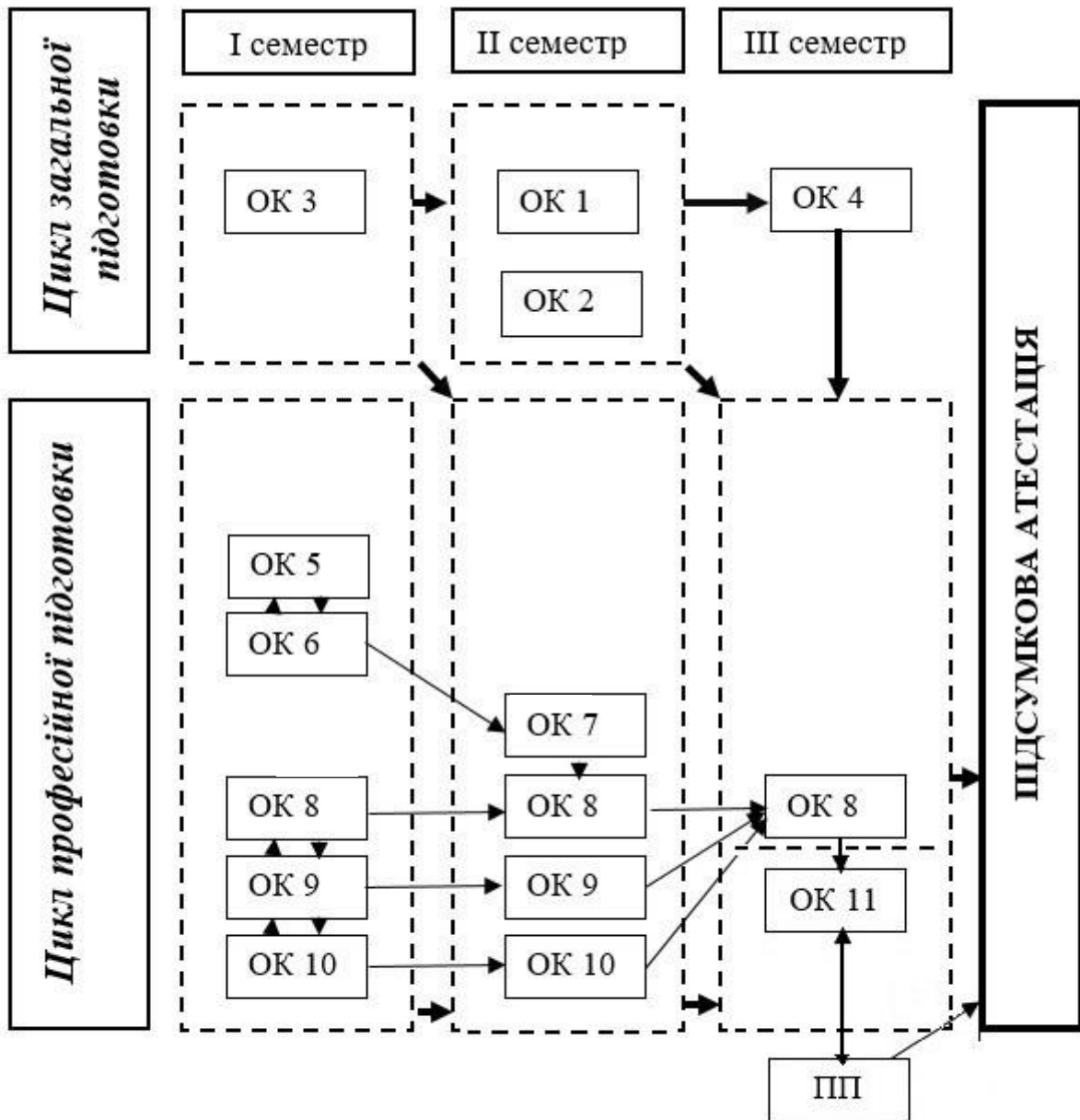
	вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Міжнародна кредитна мобільність	Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік освітніх компонент.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
1. ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Філософія мистецтв	3	залік
ОК 2	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	залік
ОК 3	Цифрові технології в галузі культури і мистецтва	3	залік
ОК 4	Інтелектуальна власність	3	залік
Цикл професійної підготовки			
ОК 5	Методологія наукових досліджень	3	залік
ОК 6	Актуальні питання сучасного українського образотворчого мистецтва	3	залік
ОК 7	Методика викладання фахових дисциплін	3	залік
ОК 8	Робота з живописними техніками	10	екзамен, 2 заліки
ОК 9	Новітні експерименти в рисунку	9	2 екзамени
ОК 10	Композиція в сучасному ОТМ	6	залік, екзамен
ОК 11	Підготовка кваліфікаційної роботи	12	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		58	
2. НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА			
Загальний обсяг вибіркових компонентів:		23	
3. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
ПП	Виробнича переддипломна практика	9	залік
Загальний обсяг практичної підготовки:		9	
4. ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ			
ПА	Захист кваліфікаційної роботи		
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90 кредитів	

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

3. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників освітньо-професійної програми Образотворче мистецтво другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В4 Образотворче мистецтво проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота оприлюднюється на інформаційній сторінці Навчально-наукового інституту культури і мистецтв.

Атестація завершується видачею документу встановленого зразка із присвоєнням кваліфікації: Магістр образотворчого мистецтва. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

